

[Elisabeth Bruun Olesen]

dannelse, og hvor har vi fået sørgelig ret. Det kunne have været så godt, hvis det da ikke var blevet så skidt, og hvis ikke 10 punkters programmet var degenereret til stort set udelukkende at omhandle uddannelsesstilbud til langtidsarbejdsløse med en endestation på et leveniveau, der svarer til fattighjælpen.

For os er det langsigtede perspektiv for en reform vedrørende betalt frihed til uddannelse overhovedet ikke en uddannelsesmæssig tilpasning til erhvervsudviklingen. Det har man først og fremmest arbejdsmarkedsuddannelserne til at varetage. Betalt frihed til uddannelse skal tage sit udgangspunkt i en vurdering af mere langsigtede udviklingstendenser i samfundsudviklingen og skal medvirke til en bevidst styring af disse. Disse betragtninger har været knyttet tæt sammen med to af hovedtemaerne i den debat, der har været om betalt frihed til uddannelse, nemlig spørgsmålet om uddannelse som middel til en øget demokratisering og til skabelse af en større lighed i samfundet. At uddannelse er et gode, der er utrolig ulige fordelt i samfundet, er et faktum, som er dokumenteret gennem utallige undersøgelser, bl.a. fra lavindkomstkommissionen, og disse konstateringer er jo i sig selv et vægtigt argument for, at den reform skulle gennemføres.

Overordnet mener VS, at betalt frihed til uddannelse skal være deltagerstyret og arbejdsgiverfinansieret, samt at deltagerne skal have en overenskomstmæssig løn, når de er i arbejde, og dagpenge, når de er arbejdsløse. Det er faktisk kun den sidste betingelse, der er opfyldt i socialdemokratiets forslag, men vi er alligevel meget positive over for lovforslagene, fordi vi mener, at de trækker i den rigtige retning, og derfor kan vi støtte dem.

Men vi mener, at personkredsen er alt for snævert defineret. En BFU-deltager skal have 5 års ATP-optjening, og gennem kollektive aftaler kan friheden gøres betinget af en forudgående tilknytning til arbejdspladsen på 6 måneder. De to begrænsninger forstærker hinanden på den måde, at de tilgodeser de lidt ældre lønmodtagere med fast arbejde, mens de yngre og de, der har svingninger i beskæftigelsen som f.eks. bygningsarbejdere, bliver dårligt stillet. Man kan derfor frygte, at det var de lidt mere veletablerede lønmodtagergrupper, der kunne løbe af med betalt frihed til uddannelse.

Hovedmålgruppen er jo de befolkningsgrupper, som er underprivilegerede i økonomisk og social forstand. Hvis man derfor tilrettelægger uddannelsen på traditionel vis, det vil sige, hvis der udelukkende sker en oppustning af de allerede eksisterende voksenuddannelsesmuligheder, vil de grupper slet ikke blive tilgodeset. Så vil de ske det, vi har set i Sverige, nemlig at de, der i forvejen er bedst uddannede, får størst gavn af reformen. Derfor mener VS, at det er vigtigt, at der opereres med et langt bredere uddannelsesbegreb og en pædagogik, der er helt anderledes end den, vi kender fra den traditionelle uddannelse, og at der derfor må sættes penge af til at eksperimentere. Vi mener, at uddannelsen skal tage udgangspunkt i BFU-modtagerens egen situation og rette sig mod at bearbejde denne. Derfor er der ikke brug for færdigpakkede, neutrale og objektive uddannelsesforløb.

Vi mener, at socialdemokratiets forslag er alt for meget bundet op på allerede eksisterende uddannelsesforløb, spændende fra enkeltfagskurser til folke- og daghøjskoler samt arbejdsmarkedsuddannelserne.

Hvad disse angår, vil jeg præcisere igen, at vi slet ikke mener, at de skal indgå i en BFU-reform. Den type uddannelse sigter først og fremmest mod en tilpasning til den teknologiske udvikling og mod at fremme arbejdskraftens mobilitet. Det er det, man har arbejdsmarkedsuddannelserne til i dag, og de skal ikke ind i BFU. Hvis de kom ind under BFU, kunne man igen frygte, at det hovedsagelig ville blive de kortuddannede, som ikke fik glæde af reformen, fordi de kortuddannede ikke kræver uddannelser i snæver forstand for at betjene den højautomatiserede industri.

Vi mener, at de, der er omfattet af BFU, selv skal bestemme, hvilke tilbud de vil benytte sig af, og at uddannelsesbegrebet derfor skal udvides, sådan at man også skal kunne deltage i beboerforeningsarbejde, i kreative fag, i miljøarbejde osv.

Samtidig mener vi selvfølgelig, at den individuelle uddannelsesret skal kunne bruges kollektivt, og at de beskæftigede simpelt hen skal kunne optjene en uddannelsesorlov, i princippet på samme måde som man optjener ferien, blot med den særlige mulighed, at den optjente uddannelsesorlov kan overføres fra ét år til et andet, således at man kan tage